

İNSANA SINIRLI BİR ANLAYIŞIN İÇİNDEN BAKMAK GÖRMEMEKTİR

Ali YÜCE¹

ÖZET

Bu çalışmada bazı dinî kavram ve Alevilik eksenindeki bazı genel kabuller, bilimsel kaynaklardan ve Kur'an-ı Kerim'den hareketle irdelenmiştir. İnsanlık, İslam ve inanç temelli kavramların tümüne tarih ve bilim disipliniyle birlikte yaklaşmak bu yazıda amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslam, beşeriyet, Alevilik

LOOK FROM A LIMITED PERSPECTIVE TO HUMANITY MEANS FAIL TO SEE

ABSTRACT

In this study some terms and and general acceptances axis of Alawism has been probed through Kur'an-ı Kerim and other scientific sources. Examining to human being, Islam and religion-based terms via history and science disciplines has main aim of this study.

Key Words: Islam, mankind, Alawism.

İnsana dar bir anlayışın içinden bakmak görmemek demektir. Sınırlı bakış insanı bütünden değil, parçaladığı anlayışların içinden değerlendirmektir.

Beşeriyet birbirine şartlandığı anlayışın içinden bakar. İnsana bakışları o toplumun ilkeleri üzerinden ideolojik, dinsel, mezhepsel, kültürel ve gelenek açısından olmuştur. Bu bakış bir yüzün doğrusudur; fakat hakikatte perdeli ve kördür. Kur'an "**Onlar sana bakar görmez**" der. Yani Yaratılışı "Fitratı" açısından insanı görmezler. Beşeriyetin tümünde insana dair algı neyse insan o kadardır. İnsanı hafıza aklı görmez, idrak iman görür. Bu görüşe ulaşmak için ilimde, irfanda yakın gerekir. Kur'an bizi yaratılışa bakışımızda teklife getirir. Buna onlarca ayeti delil kılarız fakat bir ayeti örnek verelim, Kur'an "**Doğudan batıya nereye dönseniz Allah'ın veçhidir.**" der. Bu bütünleyici anlayış bizi gördüklerimize, duyduklarımıza parçalanmaktan kurtarır. Kur'an aklımızda, nefsimizde, bakışımızda, duyuşumuzda, görüşümüzde tam bir bütünlük içinde bizi hakiki kibleye çevirir. Bu kiblede nereye dönsek Allah, İnsan vardır. Secde insanadır, meleklerle ve şeytana secde emri insanadır. Peki insan

¹ Alevi İslam Din Hizmetleri Başkanı

nereye secde eder? İnsanın secdeye ulaşması ise kendinden geçip şah damarından daha yakın olana ulaşmasıylaadır. Gerçek secde ise budur.

Şu halde kişisel anlayışlarla kalıplanmış, tanımlanmış bir insan hudutlanmış bir insandır. İnsana erenler sonluda sonsuz, acizde kudreti, varlıkta yokluğu, yoklukta varlığı, cehalette ilmi, karanlıkta aydınlığı işaret etmişlerdir.

İnsan beşeriyetin bilgisi ile kendine çok uzak olduğu halde taşraya, gurbete düşmüştür. Bizi ilmel, aynel, hakkel yakine ulaştıracak olan uzaktan kurtulmuş, şah damarından yakın olana ulaşmış olan insanla mümkündür. Taklidi din mercileri değerleri çok uzakta yaşarlar. Yakınlaştıramadıkları değeri Peygamberlerin, Nebilerin, Velilerin üzerinden anlatırlar; fakat anlattıklarını haline getiremezler. Anlattıkları değerleri haline getiremedikleri için o yüksek değerler isimler, resimler üzerinde kalmıştır. Bu bir eleştiri değil hepimizin irdelemek zorunda olduğu sorundur. Hz. Muhammed **“Ben size Allah’ın ahlakını getirdim.”** Yine **“Biz indirdik, siz sahip çıkın.”** demiştir. Müslümanlar Hz. Muhammed’in ve Ehlibeyti’nin ahlakına, görüşüne sahip çıksaydı o değerler İslam toplumunda mevcut olacaktı ve o değerlerin altında ıslah olup mümin olacaktı. Fakat bunun aksi oldu, kişisel çıkarlar devreye girdi Hz. Muhammed’in ve Ehlibeyti’nin ahlakını, ilmini başa akla taşımadılar; kendi nefisini, heva ve heveslerini baş edip halife yerine koydular ve bunun sonu dram oldu. Dinsel, siyasal bütün yapılanmalarda bu böyledir. Özellikle Müslüman ülkeler ilimden, bilimden, fenden, hakikatten uzak kaldı. (Ehlibeyt anlayışının açığa çıktığı dönemler hariç) Sözüm ona ulemaların, din adamlarının din diye anlattıkları saman sözler ile toplum oyalandı. Bunu en iyi anlaması gereken Ehlibeyt’e inanan ve yolundan gidenler olması gerekirdi; fakat tam da böyle oldu diyemeyiz. Hacı Bektaş Veli **“İlimden, bilimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır.”** demişti fakat erenlerin gösterdiği keramet ilim ve fen yüzünü almaktan ziyade keramet adı altında anlatılanlarla toplum erenleri sevdi ve türbelerin üzerinde kurban kesip dilekler dilediler. Fakat onları anladılar diyemeyiz. Sonrakiler atalarının kerametinden, büyüklüğünden bahsettiler; fakat erenlerin ne anlattığını anlamadıkları gibi onların üzerinden birbirine üstünlük davasına giriştiler. Bu dava kimindir? Hepinizin malumu diğer din kurumları da böyledir. Tayy-i mekân hikâyelerine, şeyhin uçma hikâyelerine heves edenler müspet ilimden uzaklaşp hayale daldılar. Gerçek müminleri tenzih ederek söylüyorum burada miskin, avare kişiler tespih elinde şu kadar zikir çekersen falan kata çıkarsın hikâyelerine daldılar. Sakın burada zikre karşı çıktığım sanılmasın zikir mutlak gereklidir; fakat işin oyun, taklit tarafında olan din kılıfına bürünmüş kişiler, hayatın eşya yüzündeki üretiminden insanlığı geri koydular. Bunlar da İslam’ın geriye gidişindeki en büyük etken oldu. Emevi, Abbasi tuzaklarından biri de buydu. Dünya sizin neyinize, siz cenneti istemiyor musunuz, bırakın dünyayı dediler. Hala günümüzde bunlar ne ilimde ne fende ne bilimde yoktur. Falan gün mehdi gelecek, falan gün kıyamet kopacak hikâyeleri ile gündemi meşgul edip saman sözleri din kılıfıyla pazarlarlar. Oysa Kur’an onlarca ayetinde **“İnsanlığın hayrına barışına yönelik işler yapın.”** demiştir. Bu hem madde hem mana için geçerlidir. Kur’an’ı elinde tutan okuyan fakat kitabına bu kadar ters düşen toplum kendini tetkik etmelidir. Müspet ilme yaklaşanlar uçak yaptı, uzay aracı yaptı nice buluşlarla insanlığın

hayatına değişim geldi. Atatürk, çağında bu hakikati en iyi görenlerden birisi oldu. **“Hayatta en hakiki mürşit ilimdir. İstikbal göklerde dir”** demişti. Bu gün uydularla dünyamız, uzay taranıyor. Fakat cüppeli, sarıklı din adamlarımız cennetteki hurilerle, yeme içme zevkiyle hayale daldılar. Dünyada da nefesine uygun ortamları oluşturmaktan geri durmadılar. Taklit şeyhleri ise tayy-i mekândan, müridi uçurmaktan bahsederken ilim, fen bunları yaptı. Bunların mana, hakikat yüzü var; fakat taklitçiler anlamadığı, görmediği değere toplumu davet ederken tebaasını hakikatten mahrum bıraktı. Atatürk baktı, ülke bunların elinde ziyan oluyor. Kurtuluş Savaşı’ndaki durum bu anlatılanlara delildir. Bu nedenle toplumu ilme, bilime, fenne yönlendirdi. Kadınlara hayvan muamelesi, eşya muamelesi yapılırken uçak kullanmayı öğretti; onları hayatın her alanında iş ve meslek sahibi olmaya yönlendirdi. Tabii bu durum şeyh efendilerin, cüppelilerin, cehalet sopası elinde sarıklı hoca efendilerin hoşuna gitmedi. Onlar kadının çarşaf, türban özgürlüğünü savunurlar; fakat kadının başka haklarından kesinlikle bahsetmezler. Gerçek dindarları tenzih ederek söylüyorum. Ülkeyi geriye götüren bu gürüha karşı Ata daima ileriye dedi. Camileri, tekkeleri mesken haline getirmiş miskinleri uyarıp çoğunun kapısını kapattırdı.

Hz. Muhammed, Hz. Ali’nin kapısından başkasını kapattırmıştı. Kendi avlusuna açılan Ebubekir, Ömer, Osman kapısı kapatılanlardandı. Bu mesaj iyi anlaşılmalı: Hz. Muhammed yalnız Hz. Ali’nin kapısını açık bırakarak **“Ben ilmin şehriyim Ali kapısıdır. Her kim şehre girmeyi dilerse Ali’nin kapısından gelsin.”** demiştir. Atatürk hilafeti kaldırmakla Emevi kapısını, taassup kapısını kapatmış; toplumu ilme, bilime yönlendirmiştir. Böylelikle Ali kapısı açılmıştır fakat bunu ancak idrak sahipleri anladı.

Atatürk, bodrum altlarında din adına insanlık düşmanı yetiştirenlerin oyunlarını bozdu. İyi anlayalım ki dinin kendisi değil; fakat dinleşmiş anlayışlar, siyaset veya ideolojiler insanı şartlar, mahkum eder ve ellerine biraz hayal tutuştururlar. Din, siyaset, ideolojiler adına işlenmiş suçlar bu şartlamaların eseridir. Fakat ilk önce kişiyi kendisinden alan, yok eden şartlandığı anlayıştır. Nice bedenler bu anlayışlara binek oldu. Bu anlayışların köleleri iyi bakarsa nice zaman üzerine bindirdiği ideoloji sahipleri bu gün başka davalarla halkın üzerine binip amaçlarına koşutuyorlar.

Cenabı Allah bize hakikatleri enfüste ve afakta göstereceğini ayetle beyan etmiştir. Yani madde ve mana bir olup hakikati nefislerimizde ve eşyada göstereceğini bildirdiği halde dünyadan uzaklaşmak diye bir tanım uydurarak Cenabı Hakk’ın eşya üzerinden bize gösterdiği hakikatten toplumu uzaklaştıranların tabiatı şeytan olup din kıyafetine bürünüp erenlerin, Resullerin kullandığı ifadeleri çarpıtarak siz ahreti istiyorsanız dünyayı terk edin dediler ve topluma cüppe, sarık, çarşaf giydirerek ellerine birer tespih üzerlerine de hacı yağdı sürerek toplumu yağladılar, yağmaladılar. Halen de din üzerinden emellerine ulaşmanın gayreti içindedirler; fakat azıcık vicdanı olan şunu anlamalıdır: Firavun, Nemrut, Muaviye, Yezit, Karun elde ettiğini sandıklarıyla dünyasından da ahretinden de mahrum oldular. Allah mülkün sahibi benim diyor. Unutmayın Hakk’ın elinden hak etmeden gasıplar bir şey alamazlar, sadece biraz yanılıklarını yaşarlar; fakat sonları hüsrandır. Riyakârın, din oyunu

oynayanların vb. kişilerin, kurumların siyaset oyunları ile halkın üzerinde oynayanların düşmanı Allah'tır.

Hız Muhammed'in, resullerin, nebilerin, velilerin insanı yaratıcısına davetten kastı sonlu, sınırlı, zanlı bakıştan anlayıştan yaratıcının sonsuzluğuna davettir. Dinin oyun yüzünden dinin hakikatini anlayarak kurtuluruz. İnsanın kamil yüzüne yürüyerek cehal etimizden, ilmimizin nefsimizin karanlığından kurtuluruz. Ne demektir ilmimizin karanlığı? Kişi ilim diye anlatılan bilgileri duymuş, bir yerden okumuş fakat şahit değil; kabul ettiği gibi, anladığı gibi değerlendirme halidir. Fakat kişi o anlatılan veya anlattığı bilgilerin mahiyetine kendi şahit olsa kişisel değerlendirmelerden uzak durur.

Sonuç olarak bütün insanlık bizi parçalayan, bölen anlayışın altında durmamalıdır. Ehlibeyt görüşünün altına girelim orada kötülük, ikilik anlayışı yoktur. Onlar birbirlerine zulüm etmezler. Cennet ehli onlardır. Onlar yalnızca birbirlerine "selam" derler. İslam da budur; huzur, sevgi, ilim, irfan, muhabbetir. Bunlardan yoksun olan din kuru, cansız bir cesettir. Cümle insanlığa huzur muhabbet sevgi diliyorum, okuyuculara sevgiyle niyaz ediyorum.